

Accountantsverslag 2019

Gemeente Helmond

24 juni 2020

Aan de gemeenteraad van de
gemeente Helmond
Postbus 950
5700 AZ HELMOND

Onderwerp
Accountantsverslag 2019

Datum
24 juni 2020

Ons kenmerk
2006COB8D2/AVL

Geachte leden van de raad,

Graag bieden wij u hierbij ons accountantsverslag aan met betrekking tot de controle van de jaarrekening 2019 van de gemeente Helmond. Deze rapportage beschrijft op hoofdlijnen onze controleaanpak en de belangrijkste aangelegenheden die wij tijdens onze controle in overweging hebben genomen. Wij zijn van mening dat de reikwijdte van onze werkzaamheden en de resultaten daarvan een deugdelijke basis vormen voor ons oordeel over de jaarrekening 2019 van de gemeente Helmond.

De jaarrekening 2019 van de gemeente Helmond geeft een getrouw en rechtmatig beeld

De jaarrekening 2019 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Helmond. De controle van de jaarrekening is nagenoeg afgerond. De term 'nagenoeg' is gebruikt, omdat de controle pas definitief is beëindigd na het afgeven van de controleverklaring. Afgifte van deze verklaring kan volgens onze beroepsregels pas plaatsvinden nadat de jaarrekeningcontrole volledig is afgerond.

Onze controle is uitgevoerd in overeenstemming met onze opdrachtbevestiging van 28 oktober 2019 en met ons auditplan 2019 van 21 oktober 2019. Wij zijn voornemens om - onder voorbehoud van de finale afronding van de jaarrekeningcontrole, inclusief een onafhankelijke interne kwaliteitsreview - bij de jaarrekening 2019 een goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid af te geven.

Wij bespreken onze bevindingen met het auditcomité

Wij bespreken deze rapportage graag tijdens de bijeenkomst met het auditcomité op 16 juni 2020, en beantwoorden dan ook uw eventuele vragen. Wij hebben de inhoud van dit accountantsverslag afgestemd met de wethouder Financiën, de gemeentesecretaris, de concern controller en een vertegenwoordiging van de ambtelijke organisatie. Tevens hebben wij op 9 juni 2019 onze bevindingen toegelicht in het college.

Graag danken wij u en uw medewerkers voor de medewerking die wij hebben ervaren tijdens onze controle.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

drs. J.J. Zuidema RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte zijn de 'Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020' gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is a Netherlands affiliate of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Inhoudsopgave

Bestuurlijke samenvatting controle 2019	4
Inleiding	12
De financiële positie van uw gemeente	16
Belangrijkste bevindingen uit onze controle	22
Interne beheersing	31
Overige aangelegenheden	34
Bijlagen	36

Bestuurlijke samenvatting controle 2019

Bestuurlijke samenvatting controle 2019

Conclusies jaarrekeningcontrole 2019

Getrouwheid en rechtmatigheid

- Goedkeurend oordeel voor getrouwheid en rechtmatigheid.
- Gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 3,5 miljoen respectievelijk € 10,5 miljoen.

[Slide 13](#)

Financiële positie

- De financiële positie ultimo 2019 is, beoordeeld op basis van het weerstandsvermogen, verbeterd ten opzichte van 2018.
- Het berekende weerstandsvermogen bedraagt € 76,9 (2018: € 70,4 miljoen) en is hoger dan de onderkende aanwezige risico's van minimaal € 45,5 miljoen (2018: € 43,1 miljoen).

[Slide 17](#)

Opstel- en controleproces

- De afdeling Financiën maakt op dit moment een ontwikkeling door waarbij steeds minder gebruik wordt gemaakt van interim medewerkers en meer vaste medewerkers zijn betrokken. Dit leidt ertoe dat werkzaamheden steeds vaker worden uitgevoerd door medewerkers die hier minder ervaren in zijn en daardoor meer tijd kosten. Deze constatering doen wij ook bij het uitvoeren van de controle van de jaarrekening. Dit uit zich in het feit dat - in tegenstelling tot voorgaand jaar - bij aanvang van de controle geen volledige conceptjaarrekening is aangeleverd, noch een volledig balansdossier. Ook de afgesproken kwaliteitscontrole op het balansdossier was niet altijd, of met onvoldoende diepgang, uitgevoerd. Daarbij heeft ook de coronacrisis als complicerende factor gewerkt, omdat zowel de voorbereiding als de controle volledig op afstand heeft plaatsgevonden.
- Wij onderschrijven het belang van de door het college gemaakte keuze om een transitie naar vaste medewerkers te laten plaats vinden. Dit leidt namelijk tot een duurzame borging van kennis binnen de organisatie. Tegelijkertijd is het gedurende deze transitiefase van belang een evenwicht te bewaren tussen enerzijds het opleiden van eigen mensen en het behouden van kennis waarvoor soms nog wel interim-medewerkers benodigd zijn. Wij adviseren het college deze balans kritisch te bewaken.
- Daarnaast zien wij dat er bij het opstellen van de jaarrekening in hoge mate op de administratieve processen wordt gesteund, terwijl deze niet altijd optimaal functioneren. Dit is begin dit jaar ook aan u gerapporteerd in onze managementletter. Naar onze mening is het met de huidige status van financiële beheersing van belang dat de sturing meer vanuit de inhoud gaat plaatsvinden en dat de processen op basis van de kennis die hiermee wordt opgedaan verder worden verbeterd. Tot slot merken wij hierbij op dat onze observaties passen in de fase waarin de verbetering van de financiële functie zich momenteel bevindt. Naar aanleiding van de bevindingen van de controle van de jaarrekening 2017 is hiervoor namelijk een doorlooptijd van 3 – 4 jaar voorzien.

[Slide 32](#)

Kwaliteit verslaggeving

- De jaarstukken en de daarbij gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling voldoen aan de voorschriften voor de verslaggeving uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Deze zijn consistent toegepast ten opzichte van de begroting 2019 en de jaarrekening 2018. De kwaliteit van de toelichtingen en analyses ten opzichte van de begroting kan verder toenemen door hieraan een meer inhoudelijke oorzakenanalyse toe te voegen (waardoor is de afwijking ontstaan en waardoor was deze niet eerder te voorzien c.q. te rapporteren?).

[Slide 23](#)

Bestuurlijke samenvatting controle 2019

Conclusies jaarrekeningcontrole 2019

Grondexploitatie

- Wij hebben voor de grondexploitatie het proces, de dossiervorming en de onderbouwingen beoordeeld waarmee het management schattingen ontwikkelt, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Het grondbedrijf beschikt over actuele position papers en wij zien dat de schattingen gedocumenteerd zijn onderbouwd.
- Wij merken op dat de ontwikkelingen rondom PAS en PFAS niet leiden tot grote vertragingen. Wel is er in de grondexploitaties nog steeds sprake van een forse ambitie wat betreft het aantal te realiseren woningen. Hoewel het aanbod past bij de vraag naar woningen in de regio, lukte het in de afgelopen jaren, door telkens wisselende oorzaken, niet de planning te realiseren. Gezien de huidige lage rentestand is de financiële impact hiervan op de waardering van de grondexploitaties beperkt, mede doordat het maken van kosten wordt uitgesteld wanneer de opbrengsten niet worden gerealiseerd.

[Slide 24](#)

Sociaal domein

- Op basis van de door ons uitgevoerde controle moeten wij de Persoonsgebonden Budgetten (PGB's), overeenkomstig voorgaand jaar, als onzeker aanmerken. Deze onzekerheid bedraagt € 2,3 miljoen. Wij benadrukken het belang hiervan en de mogelijkheid om – evenals steeds meer andere grote gemeenten – de interne beheersing rondom en de interne controle op de prestatielevering (getrouwheid) en de rechtmatige besteding van de PGB's nader vorm te geven, met als doel deze onzekerheden op termijn weg te nemen.
- De middelen die de gemeente Helmond in haar begroting ter beschikking heeft gesteld ten behoeve van het sociaal domein zijn in 2019 niet toereikend geweest om de bestedingen te dekken. Tekorten worden onttrokken aan de daarvoor ingestelde bestemmingsreserve. Om deze tekorten te reduceren, zijn reeds in 2019 maatregelen genomen. Wij adviseren het college om nauwgezet te volgen of de maatregelen het beoogde effect hebben, zodat er tussentijds kan worden bijgestuurd. Indien het huidige beleid niet leidt tot een verlaging van de uitgaven, dient hiervoor structureel ruimte in de begroting te worden vrijgemaakt om een sluitende begroting te behouden.

[Slide 26](#)

Gemeentelijk rioleringsplan (GRP)

- Met ingang van 2019 beschikt de gemeente Helmond over een nieuw vastgesteld gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Wij merken hierbij op dat in dit rioleringsplan geen onderscheid is gemaakt tussen regulier onderhoud en groot onderhoud, waar dit wel zou mogen worden verwacht. De huidige in het GRP opgenomen onderhoudskosten zijn gebaseerd op de huidige jaarlijkse onderhoudskosten. Met name de kosten voor groot onderhoud kunnen over de periode verschillen. Wij adviseren u dan ook een nadere uitwerking van de onderhoudskosten riolering vorm te geven, teneinde na te gaan of de rioleringstarieven in verhouding staan tot de verwachte lasten.

[Slide 23](#)

Bestuurlijke samenvatting controle 2019

Belangrijkste actiepunten voor boekjaar 2020

Realiteitsgehalte begroting

- De begrote en de werkelijke baten, lasten en resultaten over de periode 2016-2019 laten jaarlijks (forse) afwijkingen zien. Een mogelijke oorzaak hiervan is dat de ambities in de begroting (te) hoog zijn.
- Wij adviseren u om in algemene zin onderzoek te doen naar het realiteitsgehalte van de begroting. Het verhogen hiervan komt ten goede aan de kwaliteit en daarmee aan het 'voorspellend vermogen' van de begroting en de tussentijdse informatievoorziening.

[Slide 20](#)

Memoriaalboekingen

- Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang lopen. Deze boekingen zijn daarom in opzet meer risicovol. Tijdens de accountantscontrole besteden wij daarom extra aandacht aan deze boekingen. Wij hebben hierbij geconstateerd dat uw gemeente, als gevolg van de huidige opzet en inrichting van de financiële administratie, veel memoriaalboekingen maakt (zowel in aantallen als qua bedragen), wat de transparantie van de boekingsgang en het inzicht in de feitelijke boekingen niet ten goede komt. Mede daardoor is het lastig om vast te stellen welke mutaties betrekking hebben op 'reguliere' memoriaalboekingen (zoals afschrijvingen en salarissen) en wat correctieboekingen zijn. Wij geven u in dit kader in overweging om het nut en de noodzaak van de huidige boekingsgang en specifiek het gebruik van memoriaalboekingen te heroverwegen, om zo de systematiek van het boeken en daarmee onder andere de analyse van de (memoriaal)boekingen verder te vereenvoudigen.
- In 2019 zijn er richtlijnen en procedures opgesteld voor het aanmaken, autoriseren en documenteren van memoriaalboekingen. Ook heeft er in 2019 een interne controle plaatsgevonden. Uit onze controlewerkzaamheden zijn overigens geen onrechtmatigheden naar voren gekomen.

[Slide 32](#)

Materiële vaste activa

- Door het herontwikkelen van het Burgemeester Geukerspark binnen het centrumplan is er in 2019 sprake van een afboeking van de materiële vaste activa voor een bedrag van € 5,3 miljoen. In het verleden zijn er ten behoeve van het ontwikkelen van deze openbare ruimte investeringen gedaan, die uiteindelijk zijn opgenomen onder de materiële vaste activa. Doordat deze activa als gevolg van de herontwikkeling van het park niet langer bestaan, zijn deze afgewaardeerd tot nihil.

[Slide 25](#)

Bestuurlijke samenvatting controle 2019

Belangrijkste actiepunten voor boekjaar 2020

Projectbeheersing Glasvezel Helmond B.V.

- De gemeente Helmond heeft in het afgelopen jaar reeds een bedrag van € 6 miljoen geïnvesteerd in het glasvezelproject. Daarnaast is er aan de bank een garantstelling afgegeven van € 10 miljoen. Voor deze investering van € 6 miljoen is een reeds bestaand glasvezelnetwerk verkregen, dat ook daadwerkelijk geld genereert.
- Ten opzichte van de originele businesscase is er sprake van vertraging in de realisatie van het netwerk (en hiermee vertraging in de realisatie van de opbrengsten). Dit leidt ertoe dat de verwachte resultaten, op korte termijn, lager uitvallen dan de originele businesscase. Op basis van de actuele inzichten is de businesscase herijkt. Uit deze herijking blijkt dat het winstpotentieel lager uitvalt dan in de originele businesscase, echter is dit winstpotentieel nog ruim hoger dan het geïnvesteerde bedrag. Wij adviseren u, gezien de omvang van de investering in samenhang met de garantstelling, de ontwikkelingen binnen Glasvezel Helmond B.V. periodiek te blijven monitoren.

[Slide 25](#)

Projectbeheersing De Braak

- Recentelijk verscheen in de media het bericht dat Helmond Sport niet akkoord kan gaan met de voorliggende plannen. U bent hierover als raad door het college geïnformeerd op 3 juni. De implicaties voor de totale ontwikkeling zijn op dit moment nog niet bekend en meerdere scenario's zijn mogelijk. De financiële gevolgen hiervan voor de gemeente Helmond kunnen wij op dit moment niet inschatten. Wel zien wij dat er op de balans vorderingen zijn opgenomen op Stichting Belangen Helmond Sport, voor een bedrag van € 724.000. Deze vorderingen zijn niet voorzien. Gezien de huidige ontwikkelingen merken wij deze post aan als onzekerheid in onze controle.
- Een mogelijk toekomstig scenario is dat Helmond Sport wellicht wel wil deelnemen in de verdere ontwikkeling van De Braak, wanneer er voor Helmond Sport een financieel gunstiger deal mogelijk is. Het is hierbij van belang dat de transacties evenwel markconform zijn, om ongeoorloofde staatssteun uit te sluiten.
- Een onderdeel van de ontwikkeling De Braak is de nieuwbouw van het Dr.-Knippenbergcollege. Uit onze controle is gebleken dat met de verkoop van de gronden aan het Dr.-Knippenbergcollege in 2019 een boekwinst is gerealiseerd in 2019 van € 1,8 miljoen. Deze boekwinst is reeds ingerekend in het bestaande krediet.

[Slide 25](#)

Bestuurlijke samenvatting controle 2019

Belangrijkste actiepunten voor boekjaar 2020

Aanbestedingen

- Uit de op de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen uitgevoerde controlewerkzaamheden is een aantal afwijkingen gebleken bij diverse aanbestedingen, die een totaal van € 1,4 miljoen bedragen. Deze afwijkingen blijven binnen onze goedkeuringstolerantie voor rechtmatigheid.
- De omvang van de fout inzake de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen is lager dan vorig jaar (2018: € 2,4 miljoen). Daarbij zijn er geen nieuwe overtredingen geconstateerd.

[Slide 26](#)

COVID-19 (coronavirus)

- Het coronavirus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar naar verwachting wel voor veel beleidsterreinen van de begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. In de jaarrekening heeft het college dit toereikend toegelicht in de paragraaf '7.7 Gebeurtenissen na balansdatum'. Wij hebben de voornoemde analyse en toelichting van het college beoordeeld op basis van onze kennis van de bedrijfsvoering en de financiële positie van de gemeente Helmond en kunnen ons verenigen met de opgenomen toelichting en conclusie van het college. Vanwege het potentiële belang van de invloed van het coronavirus en de inherente onzekerheid over de wijze waarop de situatie zich in 2020 verder zal ontwikkelen, hebben wij in onze controleverklaring een 'Paragraaf ter benadrukking van de impact van COVID-19' opgenomen. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.
- Gemeenten hebben in 2020 te maken met veel nieuwe ontwikkelingen en acute vraagstukken vanuit de lokale omstandigheden (zoals het tijdelijke opschorten van de huurverplichtingen voor huurders van gemeentelijke panden en extra subsidiebijdragen aan of financiering van maatschappelijke instellingen) en vanuit het Rijk (zoals doorbetalingen in verband met omzetgaranties aan zorgaanbieders en diverse regelingen om onder andere zelfstandigen financieel te ondersteunen). Dit vraagt om extra aandacht voor de financiële sturing en verantwoording van deze (nieuwe) geldstromen en de gevolgen ervan voor het verwachte resultaat en de benodigde financiering van de gemeente. Daarnaast leidt dit tot extra aandacht en tot vraagstukken bij de accountantscontrole van het boekjaar 2020. Als voorbeelden noemen wij: de wijze waarop achteraf bepaalde prestaties zijn vast te stellen en hoe wordt omgegaan met situaties waarin de gemeenten wordt gevraagd door te betalen zonder dat er een prestatie geleverd wordt. Wellicht heeft dit ook gevolgen voor de mate waarin achteraf de getrouwheid en de rechtmatigheid van bepaalde geldstromen zijn vast te stellen en, afhankelijk van de omvang van de onzekerheden, voor de oordeelsvorming bij de jaarrekening 2020.

[Slide 14](#)

Bestuurlijke samenvatting controle 2019

Belangrijkste actiepunten voor boekjaar 2020

Risicobeheersing en projectcontrol

In 2017 hebben we uw college geadviseerd het proces van risicomanagement te verbeteren. In opvolging op dit advies is de afgelopen twee jaren tijd en energie gestoken in een meer gestructureerde aanpak, zoals een periodieke inventarisatie van risico's, een analyse die de kans en de impact van de risico's evalueert en vervolgens nagaat of sprake is van geïmplementeerde interne beheersingsmaatregelen die het risico mitigeren (en zo niet: of deze geïmplementeerd moeten worden). U vindt dit terug in de risicoparagraaf in de begroting en jaarrekening, waarin de kans en impact van mogelijke gebeurtenissen zijn opgenomen. Wel constateren wij dat deze paragraaf met name financieel georiënteerd is.

Aangezien beheersing van majeure projecten een onlosmakelijk onderdeel uitmaakt van de financiële beheersing en van uw systeem van risicomanagement hebben wij het college destijds ook geadviseerd om majeure projecten zoals De Braak en Glasvezel periodiek middels voortgangsrapportages te rapporteren aan de gemeenteraad. Dit vindt op dit moment plaats via de halfjaarlijkse bestuursrapportages (beraps). Ook hier zien we een focus op financiën. Zoals in onze boardletter van januari 2020 verwoord, is er in 2019 een notitie 'rol projectcontroller' opgesteld, waarin een nadere uitwerking is opgenomen van de beheersing van de majeure projecten. Deze aanpak gaat verder dan alleen financiën, maar omvat ook inhoudelijke voortgang, juridische en personele aspecten. Omdat de rol van projectcontroller nog niet was ingevuld, heeft de implementatie vertraging opgelopen. Wij adviseren uw college prioriteit te geven aan de implementatie van projectcontrol, alsmede een besluit te nemen over welke projecten zij aanmerkt als 'majeur' en de periodieke verantwoording hierover.

Inleiding

Inleiding

Onze belangrijkste bevindingen

Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2019 te verstrekken

De controle van de jaarrekening is nagenoeg afgerond. De na onze controle resterende fouten en onzekerheden blijven - onder voorbehoud van finale afronding - binnen de door ons gehanteerde materialiteit en hebben daardoor geen invloed op de strekking van ons oordeel. Wij zijn daarom voornemens om, separaat van dit accountantsverslag, uiterlijk op **23 juni 2020** een goedkeurende controleverklaring voor zowel getrouwheid als rechtmatigheid te verstrekken.

Geen resterende controleverschillen geïdentificeerd voor vermogen en resultaat

Wij hebben tijdens onze controle enkele fouten in de jaarrekening geconstateerd, die zijn gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening. Hierna resteren er geen afwijkingen die van invloed zijn op het vermogen of het resultaat van de gemeente.

Geen resterende controleverschillen geïdentificeerd voor de rechtmatigheid

De in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2019 zijn in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het 'Normenkader' dat door raad op 14 april 2020 is vastgesteld.

De begrotingsoverschrijdingen op het niveau van de programma's zijn in de jaarrekening voldoende toegelicht en wegen daarom niet mee in ons oordeel.

Er is geen sprake van resterende controleverschillen (feitelijke afwijkingen c.q. fouten) ten aanzien van de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties.

Onzekerheden in de zorgbestedingen

De PGB-bestedingen zijn door uw gemeente (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft vanwege rechtmatigheidsafwijkingen een controleverklaring met beperking vertrekt bij de verantwoordingen 2019.

Het ontbreken van voldoende en geschikte controle-informatie over de prestatielevering (getrouwheid) van de verantwoorde PGB-bestedingen in de jaarrekening 2019 leidt in onze controle tot een onzekerheid voor de getrouwheid en de rechtmatigheid van in totaal € 2,3 miljoen.

Wij hebben de jaarrekeningcontrole 2019 uitgevoerd met de volgende toleranties, zoals vermeld in het door het auditcomité vastgestelde controleprotocol:

- Voor fouten bedraagt de tolerantie 1% van het totaal van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves: **€ 3,5 miljoen.**
- Voor onzekerheden bedraagt de tolerantie 3% van het totaal van de lasten inclusief toevoegingen aan de reserves: **€ 10,5 miljoen.**
- Als rapportagetolerantie voor fouten en onzekerheden geldt een in het auditplan 2019 afgesproken bedrag van **€ 50.000.**

Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2019 te verstrekken.

De onzekerheid inzake de PGB-bestedingen en de waardering van de leningen met betrekking tot Helmond Sport van in totaal € 3,0 miljoen valt binnen de goedkeuringstolerantie voor onzekerheden € 10,5 miljoen en heeft daarom geen invloed op de strekking van de controleverklaring.

Onze belangrijkste bevindingen

Onzekerheden in de vorderingen van Stichting Belangen Helmond Sport

Recentelijk verscheen in de media het bericht dat Helmond Sport niet akkoord kan gaan met voorliggende plannen rondom de ontwikkeling van het nieuwe voetbalstadion op De Braak. De implicaties hiervan voor de totale ontwikkeling zijn op dit moment nog niet bekend en meerdere scenario's zijn mogelijk. De financiële gevolgen voor de gemeente Helmond kunnen wij op dit moment niet inschatten. Wel zien wij dat er op de balans vorderingen zijn opgenomen op Stichting Belangen Helmond Sport, voor een bedrag van € 724.000. Deze vorderingen zijn niet voorzien.

In de initiële plannen zouden deze vorderingen worden afbetaald met de gelden die Stichting Belangen Helmond Sport zou ontvangen wanneer de erfpacht zou worden afgekocht door de gemeente. Wanneer dit eventueel niet plaatsvindt en Helmond Sport in het oude stadion blijft, kan Stichting Belangen Helmond Sport wellicht niet voldoen aan haar betalingsverplichtingen richting de gemeente.

Aangezien de huidige ontwikkelingen nog met grote onzekerheden zijn omkleed, merken wij deze vordering van € 724.000 als geheel als onzekerheid aan in onze controle.

De totale onzekerheden vallen binnen de goedkeuringstolerantie voor onzekerheden van € 10,1 miljoen, en hebben daarom geen invloed op de strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening 2019.

Het overzicht van controleverschillen groter dan de rapportagetolerantie ad € 50.000 treft u aan in de bijlagen A1 en A2 van deze rapportage.

© 2020 Deloitte The Netherlands

Geen resterende controleverschillen met betrekking tot SiSa

Wij hebben geen controleverschillen (fouten en/of onzekerheden) in de in de SiSa-bijlage 2019 verantwoorde informatie geconstateerd.

Geen resterende controleverschillen met betrekking tot de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Wij hebben tijdens onze controle van de WNT-verantwoording geen afwijkingen geïdentificeerd die groter zijn dan onze rapporteringsdrempel en die niet zijn gecorrigeerd in de definitieve jaarrekening.

Onze opdracht is ongewijzigd uitgevoerd

Met de opdrachtbevestiging van 28 oktober 2019 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2019. Naast de opdrachtbevestiging zijn bepalend (geweest) voor onze controle:

- Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado).
- De Controleverordening gemeente Helmond (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet).
- Het 'Normenkader' dat door raad op 14 april 2020 is vastgesteld.

De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging en is nader omschreven in het auditplan. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking of wijziging in de reikwijdte van onze controle. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2019 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Helmond

Ons zijn geen relaties bekend tussen Deloitte Accountants B.V. en haar zuster- en/of dochterondernemingen of de memberfirms van Deloitte Touche Tohmatsu Limited en hun respectievelijke zuster- en/of dochterondernemingen en de gemeente, die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid.

Onze volledige onafhankelijkheidsbevestiging is te vinden in bijlage C bij deze rapportage.

Er is één belangrijke wijziging in de verslaggevingsregels: verplicht toelichten van COVID-19 met impact voor uw gemeente

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn zeer belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de resultaten van de gemeente. Daarnaast vereisen zij van het management het toepassen van oordeelsvorming voor moeilijke, subjectieve en complexe posities, vaak vanwege de noodzaak om schattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn.

Onze belangrijkste bevindingen

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de gemeente zijn uiteengezet in de toelichting bij de jaarrekening 2019.

Wij hebben het door het management toegepaste proces voor de totstandkoming van de jaarrekening geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Indien nodig, hebben wij specialisten betrokken bij het beoordelen van de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving.

Wij zijn van mening dat de verslaggeving en de toegepaste schattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

De enige belangrijke wijziging in de verslaggeving is de door de commissie BBV voorgeschreven verplichte toelichting in het jaarverslag en de jaarrekening over de impact van COVID-19 (het coronavirus) op uw gemeente. De commissie BBV heeft hiervoor in april 2020 voorbeeldteksten geformuleerd. Uw gemeente heeft in paragraaf `7.7 Gebeurtenissen na balansdatum' van de jaarrekening een adequate toelichting opgenomen bij deze gebeurtenis na balansdatum.

Uitsluitend om de gebruikers van de jaarrekening te wijzen op deze toelichting, hebben wij in onze controleverklaring een paragraaf ter benadrukking van deze aangelegenheid opgenomen. Deze paragraaf doet geen afbreuk aan ons oordeel over de jaarrekening.

De financiële positie van uw gemeente

De financiële positie van uw gemeente

In dit hoofdstuk geven wij op hoofdlijnen een samenvatting van de ontwikkelingen in het vermogen en het resultaat van uw gemeente

De vermogenspositie van uw gemeente is ten opzichte van 2019 afgenomen

Het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten, maakt een duidelijk en expliciet onderscheid tussen resultaatbepaling en -bestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Gemeenten mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren. De mutaties in het eigen vermogen vinden dus plaats door middel van de resultaatbestemming.

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar is weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit de in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in de reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door de gemeenteraad genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de politieke besluitvorming.

Het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten 2019 bedraagt € 10,6 miljoen nadelig. Per saldo is tussentijds € 21,8 miljoen aan de reserves onttrokken, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2019 circa € 11,2 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2019 circa 48% van het balanstotaal (2018: 49%). In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2019	2018	2017	2016
Eigen vermogen per 1 januari	250,2	260,1	268,5	266,6
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 21,8	-/- 13,7	-/- 13,0	-/- 15,9
Gerealiseerd resultaat	11,2	3,8	4,6	17,8
Gerealiseerd totaalsaldo baten en lasten	-/- 9,9	-/- 9,9	-/- 8,4	1,9
Eigen vermogen per 31 december	239,6	250,2	260,1	268,5

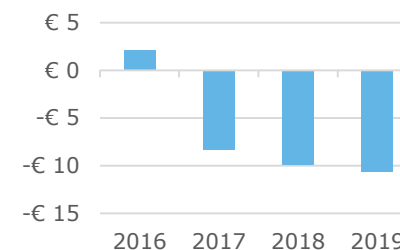
Exploitatieresultaat (x € 1 miljoen)

Totale baten	334,3	
Totale lasten	-/- 344,9	
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten		-/- 10,6
Af: stortingen in reserves	-/- 3,8	
Bij: onttrekkingen aan reserves	25,6	
Saldo mutaties reserves		21,8
Gerealiseerd resultaat		11,2

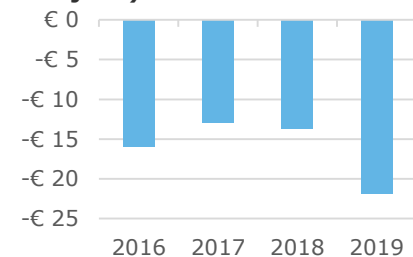
De exploitatie over 2019 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 10,6 miljoen nadelig zien, ten opzichte van een begroot nadelig saldo van € 25,1 miljoen. Dit is een voordeel van € 14,5 miljoen. Hier staat ten opzichte van de begroting een nadeel op de mutaties in reserves tegenover van € 3,2 miljoen. Per saldo is hiermee sprake van een voordeel ten opzichte van de begroting 2019 van € 11,2 miljoen.

In hoofdstuk '2 Financiële samenvatting' van het jaarverslag is op hoofdlijnen een verklaring gegeven voor de afwijkingen ten opzichte van de begroting, tussentijdse rapportages en prognoses in 2019.

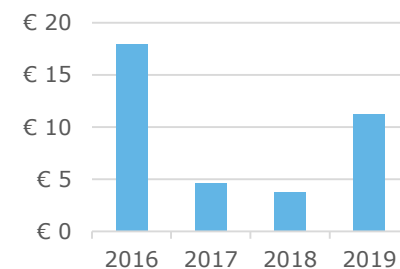
Saldo baten en lasten (in miljoen)

Mutaties in reserves (in miljoen)

Gerealiseerd resultaat (in miljoen)

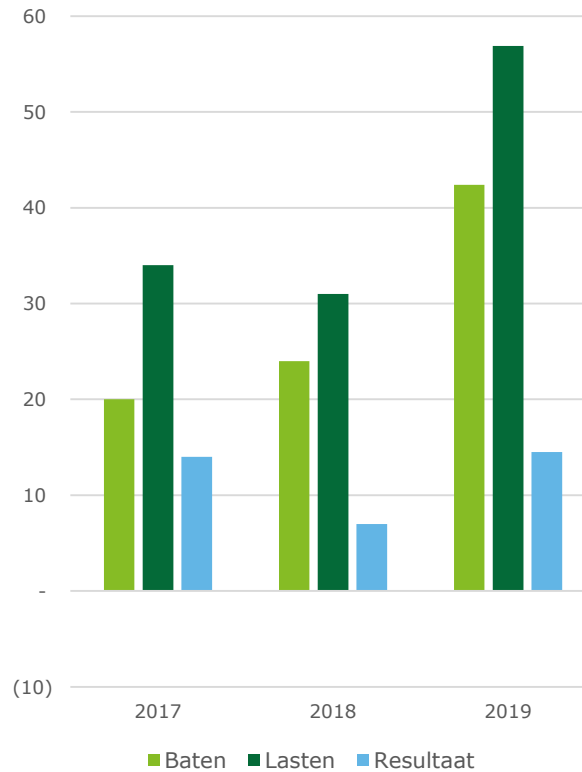
Realiteitsgehalte begroting

Hiernaast hebben wij een overzicht opgenomen van het verschil tussen de geraamde en de werkelijke baten, lasten en resultaten in-, respectievelijk exclusief mutaties in reserves volgens de jaarrekeningen over de periode 2017-2019.

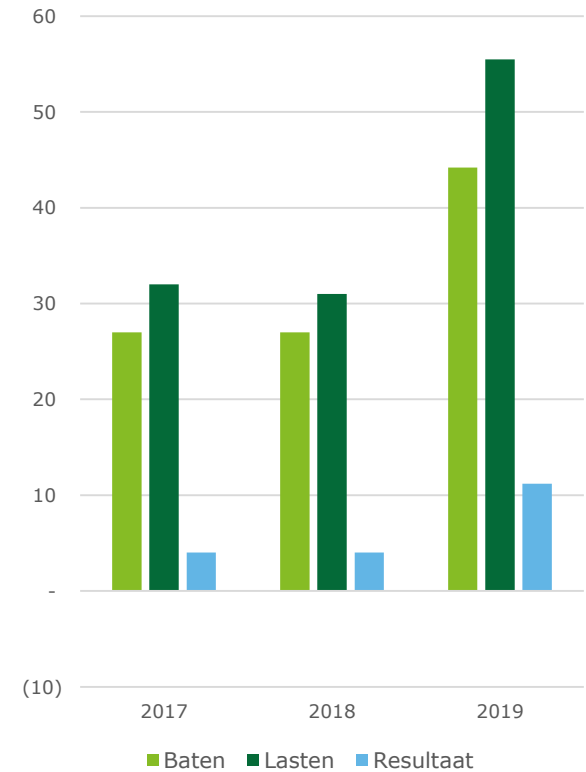
Uit de overzichten blijkt dat de begrote en de werkelijke baten, lasten en resultaten, zowel ex- als inclusief mutaties in reserves, jaarlijks (forse) afwijkingen laten zien. Wij merken hierbij op dat dit hoofdzakelijk wordt veroorzaakt door investeringen die later worden gerealiseerd dan begroot. Hieruit is af te leiden dat de ambities in de begroting mogelijk (te) hoog zijn. Het college licht de verschillen overigens op een correcte en toereikende wijze toe in de jaarstukken.

Wij adviseren uw college onderzoek te doen naar het realiteitsgehalte van de begroting, en meer specifiek naar de wijze waarop de beschikbare gelden in de tijd zijn weggezet in de begroting (is het in de begroting opgenomen ambitieniveau realistisch in relatie tot de beschikbare tijd en de personele capaciteit?). Dit komt ten goede aan de kwaliteit en daarmee aan het 'voorspellend vermogen' van de begroting en de tussentijdse informatievoorziening.

Baten, lasten en resultaat
exclusief mutaties reserves
(x € 1 miljoen)

Baten, lasten en resultaat
inclusief mutaties reserves
(x € 1 miljoen)

Uw weerstandsratio is toegenomen

Het weerstandsvermogen betreft de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's.

De door uw gemeente berekende beschikbare weerstandscapaciteit (voor de samenstelling hiervan verwijzen wij naar paragraaf 5.2

Weerstandsvermogen en risicobeheersing in uw jaarverslag 2019) bedraagt € 76,9 miljoen (2018: € 72,3 miljoen). Er is dus sprake van een stijging van circa 6% van het beschikbare weerstandsvermogen in 2019 ten opzichte van 2018.

De inventarisatie van de risico's die in paragraaf 5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing van het jaarverslag is opgenomen, geeft een indicatie van de financiële omvang van de belangrijkste (specifieke) risico's, inclusief een kansinschatting van het zich voordoen van het geïdentificeerde risico, om zo de benodigde weerstandscapaciteit te kunnen bepalen. Daarbij heeft het college een doorlopend inzicht gegeven in de grootste risico's (qua financiële impact en kans) voor uw gemeente, en is vermeld welke risico's zijn verdwenen en/of nieuw zijn geïdentificeerd. Ook is een inhoudelijke toelichting gegeven op nieuw gedefinieerde en gewijzigde risico's in de top van de grootste risico's.

Hieruit volgt een gekwantificeerd bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit van afgerond € 45,5 miljoen (2018: € 43,1 miljoen). Ten opzichte van 2018 is zodoende sprake van een stijging van de gekwantificeerde risico's met per saldo € 2,1 miljoen.

Voor meer gedetailleerde informatie over (de ontwikkeling van) uw weerstandspositie verwijzen wij u naar paragraaf 5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing in uw jaarverslag 2019.

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Belangrijkste bevindingen uit onze controle

Algemeen

De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn vermeld in paragraaf '7.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' van de jaarrekening 2019. Wij hebben het door het college en de directie toegepaste proces voor significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening

De jaarstukken 2019 van uw gemeente bestaan uit het jaarverslag (programmaverantwoording en verplichte paragrafen) en de jaarrekening (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting en de SiSa-bijlage).

In de programmaverantwoording van het jaarverslag dient informatie te worden opgenomen met betrekking tot de vragen: wat hebben wij gedaan, wat hebben wij bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (over o.a. weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag.

Op basis van Nederlandse wetgeving en de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NVCOS) 720 moet de accountant werkzaamheden uitvoeren met betrekking tot het jaarverslag en de andere informatie die in de jaarstukken is opgenomen.

Als onderdeel van dit vereiste hebben wij de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Wij hebben vastgesteld dat het jaarverslag de vereiste informatie bevat op basis van artikel 24 lid 2, artikel 25 en artikel 26 BBV.
- Wij hebben, voor zover wij kunnen beoordelen, vastgesteld dat de verklaringen van het college in het jaarverslag en de andere informatie zoals opgenomen in de jaarstukken verenigbaar zijn met de beweringen en verklaringen die in de jaarrekening zijn opgenomen.
- Wij hebben vastgesteld dat de verklaringen in het jaarverslag overeenstemmen met de resultaten van de uitgevoerde controlewerkzaamheden.

Evaluatie van de belangrijkste inschattingen van het management

Uw gemeente heeft voorzieningen gevormd voor verliezen, risico's of verplichtingen die hun oorsprong vinden in het huidige boekjaar of eerdere boekjaren, maar waarvan de (verwachte) uitgaven in de toekomst liggen. Binnen de voorzieningen maakt u conform het BBV onderscheid naar voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's, ter egalisering van kosten (groot onderhoud), voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven, en voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

Deze voorzieningen zijn naar hun aard gebaseerd op veronderstellingen en schattingen van het management en het college. Zij schatten op basis van hun kennis van de gemeente en haar omgeving in wat het effect van bijvoorbeeld de te voorziene risico's, verplichtingen en kosten zal zijn in de komende jaren en wat de omvang van de voorziening moet zijn.

Wij hebben het proces beoordeeld waarmee het management deze schattingen ontwikkelt, en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Dit in de context van de jaarrekening als geheel en niet bedoeld om ons een oordeel te vormen over individuele schattingsposten.

Wij zijn van mening dat de verslaggeving en de toegepaste schattingen redelijk zijn en consistent worden gebruikt.

Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Met ingang van 2019 beschikt de gemeente Helmond over een nieuw vastgesteld GRP. Het GRP is van belang bij het bepalen van een dekkend riolerings-tarief.

Wij merken op dat in het nieuw vormgegeven rioleringsplan geen onderscheid is gemaakt tussen regulier onderhoud en groot onderhoud, waar dat wel zou mogen worden verwacht. De in het GRP opgenomen onderhoudskosten zijn gebaseerd op de huidige jaarlijkse onderhoudskosten. Met name de kosten voor groot onderhoud kunnen echter gedurende de periode verschillen.

Wij adviseren u dan ook een nadere uitwerking van de onderhoudskosten voor riolering vorm te geven, teneinde vast te stellen dat de rioleringstarieven in verhouding staan tot de verwachte lasten.

Grondexploitaties

De grondexploitaties zijn geactualiseerd

De veruit grootste balanspost met betrekking tot de onderhanden projecten betreft de post 'voorraden' (grondexploitatie). De risico's voor deze post zijn in essentie terug te brengen tot de zogenaamde 3 P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse gemaakt van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavels, etc.) binnen projecten in relatie tot de actuele marktvraag?
- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen en dus van grond hebben langere tijd onder druk gestaan. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze 3 P's vormen de basis voor de actualisatie van de grondexploitaties zoals opgenomen in de jaarrekening 2019 en vermeld in de paragraaf 'Grondbeleid' van het jaarverslag 2019.

Bij onze beoordeling van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen hebben wij het volgende in overweging genomen:

- Of de afzonderlijke veronderstellingen redelijk lijken, onderling afhankelijk en intern consistent zijn, en of ze redelijk lijken wanneer ze collectief of in samenhang met andere veronderstellingen worden beschouwd.

- Of de veronderstellingen in de markt de waarneembare veronderstellingen op passende wijze weerspiegelen; met andere woorden: is er sprake van consistentie met de algemene economische omgeving en de economische omstandigheden in/bij de gemeente?
- Of de veronderstellingen aansluiten op de door uw raad vastgestelde plannen en besluiten.
- Of de veronderstellingen consistent zijn met de ervaringscijfers van de gemeente (met andere woorden: is historische informatie representatief voor toekomstige situaties?).

Uitkomsten beoordeling schattingsproces

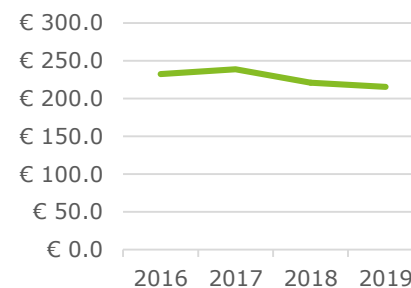
In het kader van onze risicoanalyse voor de controle van de grondexploitaties hebben wij een analyse opgesteld van de ontwikkeling in de boekwaarde, de raming van nog te realiseren kosten/opbrengsten en de verwachte resultaten bij het afsluiten van projecten. Een en ander in de context van de jaarrekening als geheel. Op basis hiervan hebben wij hoofdzakelijk werkzaamheden verricht voor de volgende projecten: Brandevoort II, Suytkade, Automotive Campus en het Centrumplan.

Wij merken op dat de ontwikkelingen rondom PAS en PFAS niet leiden tot grote vertragingen. Wel is in de grondexploitaties nog steeds sprake van een forse ambitie wat betreft het aantal te realiseren woningen. Hoewel het aanbod past binnen de vraag naar woningen in de regio, lukte het in de afgelopen jaren, door telkens wisselende oorzaken, niet om de planning te realiseren. Gezien de huidige lage rentestand is de financiële impact hiervan op de waardering van de grondexploitaties echter beperkt, mede doordat het maken van kosten wordt uitgesteld wanneer de opbrengsten niet worden gerealiseerd.

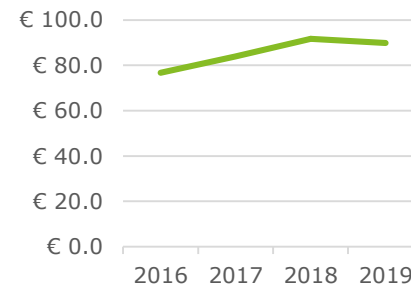
Wij adviseren het college om te analyseren wat er nodig is om de huidige ambitie te kunnen realiseren.

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn wij desalniettemin van mening dat de waardering van de grondexploitatie juist is.

Totaal grexen (boekwaarde in miljoen)

Voorziening grondbedrijf (in miljoen)

Materiële vaste activa

Desinvestering

Onder de materiële vaste activa is in de jaarrekening van 2019 een afboeking zichtbaar van € 5,3 miljoen. Dit betreft de ontwikkelde activa in de openbare ruimte rondom het Centrumplan. Reeds enkele jaren geleden zijn deze investeringen verricht. Aangezien deze een breder nut hebben dan enkel voor de - toekomstige - bewoners van het Centrumplan, zijn deze verantwoord onder de materiële vaste activa.

Met het vaststellen van het investeringskrediet en het vervolgens ontwikkelen van het Burgemeester Geukerspark bestaan deze activa niet langer. Dit is de reden dat deze activa afgewaardeerd dienen te worden naar nihil.

Ontwikkeling De Braak

Onzekerheid financiële gevolgen

Recentelijk verscheen in de media het bericht dat Helmond Sport niet akkoord kan gaan met voorliggende plannen. U bent hierover als raad door het college geïnformeerd op 3 juni. De implicaties en de financiële gevolgen hiervan voor de totale ontwikkeling zijn op dit moment nog niet bekend en meerdere scenario's zijn mogelijk.

De financiële gevolgen voor de gemeente Helmond kunnen wij op dit moment niet inschatten. Wel zien wij dat er op de balans vorderingen zijn opgenomen op Stichting Belangen Helmond Sport voor een bedrag van € 724.000. Deze vorderingen zijn niet voorzien.

Initieel zou de gemeente Helmond met de afkoop van de erfpachtconstructie een afkoopsonn aan Stichting Belangen Helmond Sport verschuldigd zijn. Met deze middelen zou de stichting vervolgens aan de verplichtingen richting de gemeente kunnen voldoen. Indien Helmond Sport in het bestaande stadion gehuisvest blijft, is het de vraag in hoeverre de stichting in de toekomst aan deze verplichting kan voldoen. Gezien de recentelijk gerezen onzekerheden rondom het stadion, hebben wij deze post, zoals eerder opgemerkt in de inleiding, post als onzeker aangemerkt voor onze controle.

Staatsteun

Een mogelijk toekomstig scenario is dat Helmond Sport wellicht wil deelnemen in de verdere ontwikkeling van De Braak, wanneer er voor Helmond Sport een financieel gunstiger deal mogelijk is.

Wanneer dit zich voordoet, is het van belang om nauwgezet te analyseren of de toekomstige transacties marktconform zijn, teneinde Staatsteun uit te sluiten.

Opbrengst verkoop gronden

Een onderdeel van de ontwikkeling van De Braak is de nieuwbouw van het Dr.-Knippenbergcollege. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, heeft de gemeente gronden verkocht aan Ons Middelbaar Onderwijs (OMO), voor een bedrag van € 1,8 miljoen. Aangezien deze gronden geen boekwaarde hadden, is dit een opbrengst die in 2019 is gerealiseerd.

Met deze boekwinst is reeds rekening gehouden bij het beschikbaar stellen van het investeringskrediet.

Glasvezel

Waardering investering

De gemeente Helmond heeft voorgaand jaar reeds een bedrag van € 6 miljoen geïnvesteerd in het glasvezelproject. Daarnaast is er aan de bank een garantstelling afgegeven van € 10 miljoen. Voor de investering van € 6 miljoen is een reeds bestaand glasvezelnetwerk verkregen, dat ook daadwerkelijk geld genereert.

Ten opzichte van de originele businesscase is er sprake van vertraging in de realisatie van het netwerk (en hiermee vertraging in de realisatie van de opbrengsten). Dit leidt ertoe dat de verwachte resultaten, op korte termijn, lager uitvallen dan de originele businesscase. Op basis van de actuele inzichten is de businesscase herijkt. Uit deze herijking blijkt dat het winstpotentieel lager uitvalt dan in de originele businesscase, echter is dit winstpotentieel nog ruim hoger dan het geïnvesteerde bedrag.

Wij adviseren het college te bewaken dat het break-even punt waarbij de kosten gelijk zijn aan de opbrengsten bij eventuele toekomstige bijstellingen van de businesscase niet te ver naar de toekomst verschuift. In dat geval zullen namelijk de financiële risico's toenemen bijvoorbeeld doordat er nieuwe betere technieken beschikbaar komen.

Huis van de stad

De ontwikkelingen rondom het nieuw te vormen gemeentehuis bevinden zich nog in de opstartfase. Doelstelling hierbij is de van de raad meegekregen voorwaarde dat alles kostenneutraal dient plaats te vinden. Een belangrijk aandachtspunt dat wij onderkennen bij de ontwikkeling van 'Huis van de Stad', is het bewaken van de volgorde van de besluitvorming. Het is van groot belang uw raad hier tijdig over te informeren en haar tijdig te betrekken bij de keuzes die leiden tot onvermijdelijke vervolgstappen. Wij hebben vernomen dat uw college dit erkent.

Aanbestedingen

Onrechtmatigheden

Opdrachten boven een jaarlijks door de Europese Commissie vast te stellen drempelwaarde moeten Europees worden aanbesteed. In het kader van de jaarrekeningcontrole is intern een uitgebreide crediteurenanalyse uitgevoerd, waarbij de organisatie op basis van de onderliggende contracten, de in voorgaande jaren uitgevoerde controles en de bij interne juristen ingewonnen adviezen, heeft getoetst of over 2019 de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn nageleefd.

Op basis van onze werkzaamheden - waarbij wij gebruik hebben gemaakt van de interne analyses en de daarbij verzamelde documentatie - concluderen wij dat over 2019 sprake is geweest van een aantal afwijkingen van de Europese aanbestedingsrichtlijnen voor een bedrag van circa € 1,4 miljoen.

De omvang van de fout inzake de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen is lager dan vorig jaar (2018: € 2,4 miljoen). Daarbij constateren wij dat er in 2019 geen contracten zijn aangegaan die hebben geleid tot nieuwe onrechtmatigheden.

Sociaal domein

Sociaal domein/PGB-bestedingen

De PGB-bestedingen zijn (verplicht) belegd bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De accountant van de SVB heeft een controleverklaring met beperking verstrekt bij de PGB-verantwoordingen 2019. Het ontbreken van voldoende en geschikte controle-informatie over de prestatielevering (getrouwheid) van de verantwoorde PGB-bestedingen alsook de geconstateerde rechtmatigheidsafwijkingen, leiden tot een onzekerheid voor de getrouwheid en de rechtmatigheid in de jaarrekeningcontrole van uw gemeente ad in totaal € 2,9 miljoen.

Wij constateren dat de administratieve organisatie en interne beheersing in 2019 vrijwel ongewijzigd zijn ten opzichte van 2018. Landelijk zien wij dat steeds meer gemeenten de interne beheersing en interne controle voor zowel de prestatielevering (getrouwheid) als de rechtmatige besteding van de PGB's nader vorm en inhoud geven, en daarmee in staat zijn om de onzekerheden (grotendeels) weg te nemen.

Het is aan te bevelen dat uw gemeente op korte termijn onderzoekt met welke (aanvullende) maatregelen op een kostenefficiënte wijze de interne beheersing van en interne controle op de PGB-bestedingen nader is vorm is te geven, om de onzekerheden ook bij uw gemeente op (korte) termijn zoveel mogelijk weg te nemen.

Controle Zorg in Natura (Wmo en Jeugdzorg)

De bestedingen inzake Wmo en Jeugdzorg worden ultimo 2019, overeenkomstig voorgaande jaren, middels een lumpsum vastgesteld. Hierbij wordt door de gemeente een aansluiting gemaakt tussen de productieverantwoordingen en de eigen administratie.

Wij constateren ten tijde van de controle dat de aansluiting tussen de verantwoordingen en de eigen administratie een moeizaam proces is. *Wij adviseren het college te onderzoeken op welke wijze dit proces volgend jaar verbeterd kan worden.*

Resultaten

De middelen die de gemeente Helmond in haar begroting ter beschikking heeft gesteld ten behoeve van het sociaal domein zijn in 2019 niet toereikend geweest om de bestedingen te dekken.

Voor tekorten binnen het sociaal domein is een bestemmingsreserve vormgegeven, waarin eventuele overschotten worden gestort dan wel waaraan tekorten worden onttrokken. Gedurende 2019 is er een bedrag van € 3,2 miljoen onttrokken.

Om de tekorten te reduceren, zijn reeds in 2019 maatregelen genomen. Wij adviseren het college nauwgezet te volgen of deze maatregelen het beoogde effect hebben, zodat tussentijds kan worden bijgestuurd. Indien het huidige beleid niet leidt tot een verlaging van de uitgaven, dient hiervoor structureel ruimte in de begroting te worden vrijgemaakt om een sluitende begroting te behouden.

Begrotingsrechtmatigheid

Begrotingsoverschrijdingen zijn toegelicht in de jaarrekening

Naast de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2019 hebben wij ook de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op de artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de gemeenteraad zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan de gemeenteraad, zodat deze tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van de raad.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid 2019 van de Commissie BBV. Hieruit blijkt dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen meeweegt in het accountantsoordeel. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet de accountant kijken naar de lastenoverschrijdingen per programma, zoals blijkt uit de hierna opgenomen tabel.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat er in 2019 voor een bedrag van € 116.000 aan overschrijdingen van investeringskredieten heeft plaats gevonden. Wij nemen dit mee in ons oordeel over rechtmatigheid.

Begrotingsoverschrijdingen

Programma 4 – Jeugd en onderwijs: kostenoverschrijding € 471.000	Overschrijding als gevolg van openeinderegeling Jeugdzorg. Kosten passen binnen bestaand beleid. Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.
Programma 5 – Cultuur: kostenoverschrijding € 587.000	Hogere lasten worden gecompenseerd door hogere baten. Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.
Programma 11 – Openbare ruimte en natuurbescherming kostenoverschrijding € 653.000	Hogere lasten worden gecompenseerd door hogere baten. Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.
Programma 13 – Bestuur en organisatie kostenoverschrijding € 2.076.000	Hogere lasten worden veroorzaakt door diverse incidentele onverwachte lasten, zoals toevoeging voorziening wethouderspensionen van € 1,8 miljoen Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.

Alleen samen.
Ook wij.

Alleen samen krijgen we
corona onder controle.
helmond.nl/coronavirus

Gemeente Helmond

trotter

Overige verantwoordings- en rapportageverplichtingen

Wij hebben geen fouten en/of onzekerheden in de SiSa-bijlage 2019 geconstateerd

De procedure die uw gemeente moet naleven bij de aanlevering van de bestanden aan het CBS is ten opzichte van vorig jaar niet wezenlijk gewijzigd. Uw gemeente dient in een vast, voorgeschreven stramien vijf documenten aan het CBS aan te leveren.

Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2019. Hierbij evalueren wij de getrouwheid en de rechtmatigheid van de in de SiSa-bijlage verantwoorde gegevens (indicatoren).

Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld, zijn wij bij uw organisatie nagegaan of deze '0' terecht is ingevuld. U hebt dit aan ons bevestigd.

De (verplichte) tabel met fouten en onzekerheden wat betreft de specifieke uitkeringen is opgenomen in bijlage B van dit accountantsverslag. Tijdens de controle hebben wij geen financiële fouten of onzekerheden geconstateerd.

Wij hebben geen fouten geconstateerd met betrekking tot de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing. Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt.

De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2019 niet meer bedragen dan € 194.000 per jaar.

Daarnaast dienen gemeenten de salarissen openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief - als aan bepaalde voorwaarden is voldaan - ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

In 2019 hebben wij geen overschrijdingen van de grensbedragen voor topfunctionarissen en overige medewerkers geconstateerd.

Frauderisicoanalyse

De beoordeling door het college van burgemeester en wethouders van het risico van materiële fouten in de jaarrekening als gevolg van fraude of van een overtreding van wet- en regelgeving

Het college van burgemeester en wethouders is primair verantwoordelijk voor het voorkomen en ontdekken van fraude en voor de naleving van wet- en regelgeving. Recente ontwikkelingen laten zien dat de handhaving van anticorruptiewetgeving aan globalisering onderhevig is, waardoor ook gemeenten in toenemende mate te maken krijgen met anticorruptieregels.

Als onderdeel van onze controle hebben wij het college verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude of van het overtreden van wet- en regelgeving (corporate compliance), inclusief de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen, het proces dat het college en management daarbij hanteren, alsook de communicatie daarover met het personeel en met het auditcomité. Tijdens deze gesprekken heeft het college aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, waaronder het belang van corporate compliance en de analyse van corruptievraagstukken. Hierbij heeft het college ook voorbeelden gegeven van de manier waarop het deze beheerst.

Een belangrijke beheersingsmaatregel die het college heeft getroffen, is het uitvoeren van een periodieke interne controle op de wat betreft omvang en financiële risico's belangrijkste processen.

Daarnaast heeft het college begin 2019 de interne-frauderisicoanalyse geactualiseerd en is deze ook besproken met en toegelicht aan het auditcomité. Wij onderschrijven het blijvende belang van beide beheersmaatregelen.

De frauderisicoanalyse voldoet aan de voor het doel eraan te stellen eisen. Het is belangrijk deze frauderisicoanalyse jaarlijks te actualiseren en deze te blijven delen en bespreken met het auditcomité. Op deze wijze vormt het periodiek actualiseren ervan een zichtbaar en vast onderdeel van de interne-beheersingsomgeving, inclusief de communicatie hierover met het toezichthoudend orgaan.

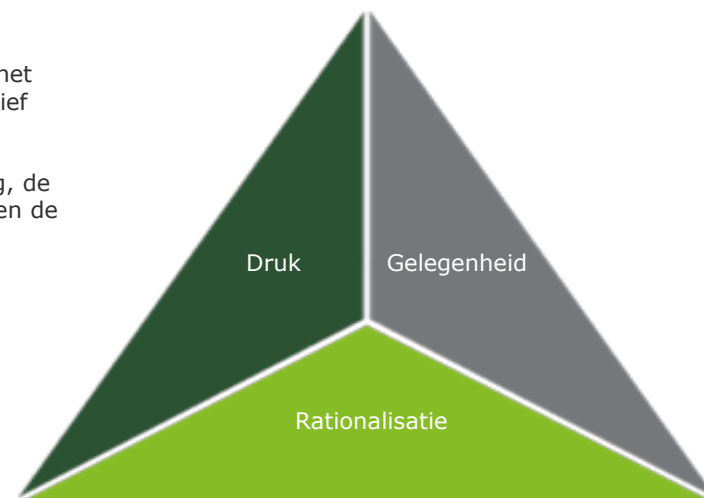
Geen wijzigingen in onze initiële inschatting van het frauderisico en geen aanwijzingen voor fraude

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude berust bij het college van burgemeester en wethouders, inclusief het invoeren en onderhouden van interne-beheersingsmaatregelen met betrekking tot de betrouwbaarheid van de financiële verslaggeving, de werking en de efficiency van de bedrijfsvoering en de naleving van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving. Als accountant verkrijgen wij een redelijke, maar geen absolute zekerheid dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing. Onze controle is uitgevoerd met een hoge maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle fouten en fraudes hebben ontdekt.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Op basis van de frauderisicoanalyse van de gemeente Helmond en onze controlewerkzaamheden hebben wij geen signalen voor (mogelijke) fraude verkregen.

Interne beheersing

Interne beheersing

De belangrijkste bevindingen voor de interne beheersing vanuit de controle van het boekjaar 2019

Managementletter 2019, toegespitst op de interne (financiële) beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij in het najaar van 2019 een interim-controle uitgevoerd. Deze interim-controle is primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratieve organisatie en interne beheersing, voor zover van belang voor onze controle op de betrouwbaarheid en de rechtmatigheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.

De bevindingen van de interim-controle hebben wij opgenomen in onze managementletter 2019. Korthedshalve verwijzen wij hiernaar.

Wat betreft de in de managementletter 2019 beschreven aandachtspunten voor het opstel- en controleproces van de jaarrekening 2019 zijn wij nagegaan of deze aandachtspunten door de organisatie in voldoende mate zijn opgevolgd. Voor zover de opvolging van de aandachtspunten of onze controle ervan hiertoe aanleiding geven, hebben wij onze bevindingen in dit accountantsverslag bij het betreffende onderwerp verwerkt.

Evaluatie opstel- en controleproces

Bij aanvang van de controle is de gemeente Helmond niet in staat gebleken een volledige conceptjaarrekening aan te leveren. Daarnaast ontbrak, in tegenstelling tot voorgaand jaar, een volledig balansdossier, op basis waarvan de controle kon worden uitgevoerd. Naast de volledigheid van het balansdossier was ook de kwaliteit van de onderbouwingen minder dan in voorgaand jaar.

De oorzaak voor de stroever verlopen controle ten opzichte van die over voorgaand jaar ligt enerzijds in de coronacrisis, die ervoor heeft gezorgd dat zowel de voorbereiding als de controle op afstand heeft plaatsgevonden. Anderzijds zien we dat het proces van de jaarrekeningcontrole door de eigen medewerkers is getrokken, waar dit voorgaand jaar nog door interim-medewerkers werd verricht die hier meer ervaring mee hadden.

Daarbij constateren wij dat bij het opstellen van de jaarrekening in hoge mate op de processen wordt gesteund terwijl deze niet altijd optimaal functioneren (zie ook eerdere managementletters).

Naar onze mening is het bij de huidige status van interne beheersing van belang dat de sturing meer vanuit de inhoud plaats gaat vinden, zodat met de kennis die hiermee wordt opgedaan de processen verder kunnen worden verbeterd.

Wij evalueren op korte termijn met de ambtelijke organisatie het opstel- en controleproces 2019, en maken dan - mede op basis van de te actualiseren risicoanalyse voor de jaarrekeningcontrole - waar nodig (aanvullende) werk- en planningsafspraken voor de controle van het boekjaar 2020.

Memoriaalboekingen

Memoriaalboekingen zijn (correctie)boekingen die niet via de reguliere boekingsgang plaatsvinden. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol. Om deze reden besteden wij tijdens onze controle extra aandacht aan deze boekingen.

Tijdens de interim-controle hebben wij vastgesteld dat er in 2019 richtlijnen en procedures zijn opgesteld voor het aanmaken, autoriseren en documenteren van memoriaalboekingen.

Ook heeft er in 2019 een interne controle plaatsgevonden, waaruit blijkt dat in veel gevallen (een toereikende) documentatie ontbreekt wat betreft het doel en de noodzaak van de memoriaalboekingen. Uit onze werkzaamheden zijn overigens geen bijzonderheden gebleken.

De betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving verdient de nodige aandacht

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen gaan over de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen.

De IT-omgeving en een adequate opzet en werking daarvan nemen een steeds dominantere plaats in binnen uw organisatie, met het oog op een betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. Daarmee krijgt de IT ook een dominantere positie in onze controleaanpak en -uitvoering.

Als onderdeel van de interim-controle hebben wij een inventarisatie uitgevoerd van uw general computer controls. Over de bevindingen hebben wij verslag gedaan in de managementletter 2019. De qua risico's belangrijkste bevindingen hebben betrekking op: functiescheiding bij het toekennen van rechten, de periodieke review van autorisaties en de toereikendheid van de wachtwoordvereisten.

Gezien het belang en de toenemende afhankelijkheid van de IT-omgeving, benadrukken wij het belang van het spoedig opvolgen van de bevindingen en aanbevelingen, zodat de betrouwbaarheid en de continuïteit van de IT-omgeving zijn geborgd. Op die manier kan zowel de in- als de externe controle op korte termijn steeds meer, en uiteindelijk volledig, steunen op en gebruikmaken van de IT-omgeving.

Onze bevindingen in dit kader resulteren erin dat wij voor de jaarrekeningcontrole 2019 géén gebruik (hebben) kunnen maken van de door uw gemeente getroffen geautomatiseerde beheersingsmaatregelen in de applicaties, omdat die direct afhankelijk zijn van de betrouwbare en continue werking van de IT-omgeving. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de maatregelen die zijn opgenomen in de digitale workflow voor de verwerking van inkoopfacturen.

Om achteraf voldoende zekerheid te krijgen over de betrouwbare en rechtmatige gegevensverwerking van onder andere inkoopfacturen, hebben wij aanvullende gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Hieruit bleken geen bijzonderheden.

Overeenkomstig artikel 2:393, lid 4 van het Burgerlijk Wetboek zijn wij verplicht om onze bevindingen te rapporteren met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van uw geautomatiseerde gegevensverwerking. Onze controle heeft geen aangelegenheden geïdentificeerd die op dit gebied aan u gerapporteerd moeten worden, anders dan de observaties die in detail in de managementletter 2019 zijn vermeld.

Overige aangelegenheden

Overige aangelegenheden

In dit onderdeel geven wij een samenvatting van overige aangelegenheden en bepaalde vereiste communicaties.

Onze communicatie met het management

Bevestigingen van het management

Wij hebben bij het management ter confirmatie een aantal schriftelijke bevestigingen opgevraagd aangaande zijn verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving. Daarnaast hebben wij van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Helmond een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Geen meningsverschil met het management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het management geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het management en de medewerkers van de gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bijlagen

Bijlage A1 - Niet-gecorrigeerde controleverschillen

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van niet-gecorrigeerde controleverschillen boven de rapportagedrempel van € 500.000.

Aard van de controleverschillen	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode	N.v.t.	N.v.t.
Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen huidige periode	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is tevens getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
Rechtmatigheidsfout is per saldo ook een getrouwheidsfout	N.v.t.	N.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	N.v.t.	N.v.t.
Extra absolute waarde rechtmatigheidsfouten (EU aanbestedingen)	€ 1,4 miljoen	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/etc.)	N.v.t.	
Extra foutieve financiële beheershandelingen zonder direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige rechtmatigheidsfouten (Overschrijding investeringskredieten)	€ 0,1 miljoen	
Totaal rechtmatigheidsfouten	€ 1,5 miljoen	

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2019 van de Commissie BBV en het controleprotocol, inclusief het normenkader 2019 van uw gemeente, is het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid opgenomen.

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

Bijlage A2 - Onzekerheden in de controle

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van onzekerheden in de controle boven de rapportagedrempel van € 500.000.

Aard van de onzekerheden	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Onzekerheid PGB-bestedingen (SVB)	€ 2,3 miljoen	€ 2,3 miljoen
Onzekerheid verstrekkingen Stichting Belangen Helmond Sport	€ 0,7 miljoen	€ 0,7 miljoen
(Sub)totaal onzekerheden in de getrouwheidscontrole	-	€ 3,0 miljoen
Extra absolute waarde onzekerheden rechtmatigheid	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit externe regels (EU-aanbesteding/Fido/etc.)	N.v.t.	
Extra financiële beheershandelingen met een onzeker direct financieel effect vanuit interne regels (gedoogbeleid)	N.v.t.	
Overige onzekerheden inzake rechtmatigheid	N.v.t.	
Totaal onzekerheden in de rechtmatigheidscontrole	€ 3,0 miljoen	

In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), de Kadernota Rechtmatigheid 2018 van de Commissie BBV en het controleprotocol, inclusief het normenkader 2019 van uw gemeente, is het kader voor de controle op de financiële rechtmatigheid opgenomen.

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college het bovenstaande heeft bevestigd. Dit houdt in dat eventuele niet-geconstateerde en daardoor niet-gecorrigeerde afwijkingen, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Het college heeft tevens bevestigd geen kennis te hebben van andere niet-gecorrigeerde afwijkingen.

Bijlage A3 - Tekortkomingen in de toelichtingen

Onze controlestandaarden vereisen dat wij afwijkingen van materieel belang in de toelichting signaleren, om de gemeenteraad in staat te stellen een inschatting te maken van de gevolgen daarvan voor de jaarrekening.

De tabel hierna bevat een weergave van die onderwerpen uit de toelichting waarvan wij denken dat de gemeenteraad deze nader dient te beoordelen.

Toelichting	Bron van de toelichtingvereiste	Kwantitatieve of kwalitatieve overwegingen
Niet van toepassing	N.v.t.	N.v.t.

Bijlage B - Bevindingen controle SiSa-bijlage 2019

Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit accountantsverslag over de strekking van ons getrouwheids- en rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening 2019, alsook over de fouten en onzekerheden in de specifieke uitkeringen die onder SiSa vallen.

De strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening is als volgt:

- Getrouwheidsoordeel: goedkeurend
- Rechtmatigheidsoordeel: goedkeurend

Per regeling geven wij in de volgende tabel aan of, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd:

Bevindingen controle SiSa-bijlage		Fout of onzekerheid	Financiële omvang	Toelichting
BZK C1	Regeling reductie energiegebruik	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
OCW D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
OCW D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB)	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
OCW D10	Volwasseneneducatie	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
I&W E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet - gemeentedeel 2019	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet – totaal 2018	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) - gemeentedeel 2019	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
SZW G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) – totaal 2018	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
VWS H4	Specifieke uitkering sport	N.v.t.	€ 0	N.v.t.
Totaal			€ 0	

Bijlage C - Onafhankelijkheidsbevestiging

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente Helmond

Bevestiging onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de "Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)" en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen de organisatie van Deloitte ingebed.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de gemeente Helmond in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onze onafhankelijke positie te waarborgen

Deloitte beschikt over een stelsel van maatregelen om haar onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Dit stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen.

Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle gevolmachtigden en werknemers bij Deloitte.
- Procedures voor de organisatie van periodieke trainingen inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.

- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en, indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreigingen voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling, inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde 'onafhankelijkheidsevaluatie'), wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Deloitte wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Indien de bestuursstructuur van de controlecliënt voorziet in een gemeenteraad of auditcommissie, overwegen wij ook een van deze beide instanties te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om deze bedreiging weg te nemen.

Naar aanleiding van onze beoordeling hebben wij geconcludeerd - mede vanwege het eerste jaar van de opdracht voor de jaarrekeningcontrole - dat geen sprake is van langjarige betrokkenheid of anderszins mogelijke bedreigingen van onze onafhankelijkheid die een (aanvullende) beheersmaatregel vereisen.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties met de gemeente Helmond

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Deloitte, haar gevolmachtigden en haar medewerkers en de gemeente die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken die aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Deloitte, een bestuurder of interne toezichthouder van Deloitte of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente of een bij de gemeente betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels.

Wij hebben geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid met een (geschatte) waarde van meer dan € 100 ontvangen of verstrekt, en zijn daarom van mening dat er geen sprake is van een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its global network of member firms and their related entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.nl/about to learn more.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's approximately 286,000 people make an impact that matters at www.deloitte.nl.

This communication contains general information only, and none of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, its member firms or their related entities (collectively, the "Deloitte network") is, by means of this communication, rendering professional advice or services. Before making any decision or taking any action that may affect your finances or your business, you should consult a qualified professional adviser. No entity in the Deloitte network shall be responsible for any loss whatsoever sustained by any person who relies on this communication.